

בש"פ 2666/18 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 2666/18

לפני:

כבד השופט א' שהם

העורר:

פלוני

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בנצרת, מיום 06.03.2018, במ"ת 37528-11-17, שניתנה על ידי כב' השופט ז' הוואר - סג"נ

בשם העורר:

עו"ד נג'מה הייב-אבו מוך

בשם המשיבה:

עו"ד עידית פריגן

החלטה

1. לפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופט ז' הוואר - סג"נ), במ"ת 37528-11-17, מיום 06.03.2018, בגדра הוחלט שלא לשנות את מיקום חלופת המעוצר אליה שוחרר העורר, מבית אמו אל המכינה הקדם צבאית ביישוב "משכיות".

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

© verdicts.co.il - פסק דין

כל הזכויות שמורות לאתר פסק דין

2. נגד העורר הוגש כתוב אישום מתוון המוכיח לו ביצוע עבירה של מעשה מגונה בקטינה מתחת לגיל 16 שלא בהסכמה החופשית, לפי סעיף 348(ב) בנסיבות סעיפים 345(א)(1) ו-345(ב)(1) לחוק העונשין, התשל"ג-1977.

צוין, כי עוד טרם הגשת כתוב האישום בעניינו של העורר, שוחרר העורר למעצר בית מלא בבית אימו (כב' השופט ח' סbag). בהחלטתו, התייחס בית המשפט המחויז בנסיבות להיות העורר חיל בשירות סדר, ללא הרשות קודמות, וקבע כי האירוע המוכיח לו נמצא ברף חומרה נמוך יחסית.

3. بد בבד עם הגשת כתוב האישום נגד העורר, הוגש בקשה להורות על מעצרו, עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו, או לchaiłopin לשחררו לחלופת מעצר ראייה. בהחלטתו מיום 16.11.2017, הורה בית המשפט המחויז (כב' השופט ז' הווארי - סג"נ) על עירית תסוקיר מעצר בעניינו של העורר.

4. ביום 25.12.2017, הוגש לבית משפט קמא תסוקיר מעצר, במסגרת המליך שירות המבחן על הותרתו של העורר בחלופת המעצר בה הוא שווה, בפיקוח אימו ודודו, וכן המליך לאפשר לעורר לצאת לטיפולות בבית הכנסת ביום שבת.

5. לאחר שנשמעו טיעוני הצדדים בהקשר לנושא המעצר, קבע בית משפט קמא, בהחלטתו מיום 08.01.2018, כי יש להורות על שחררו של העורר לחלופה של מעצר בית מלא ובפיקוח רבים, לפחות 24 שעות ביממה. בית המשפט המחויז ציין, כי לנוכח נסיבות העבירה, אשר אינה עומדת ברף העליון של עבירות המין, ולנוכח נסיבותיו האישיות של העורר, אשר הינו צערן לא כל עבר פלילי, ניתן לשחררו לחלופת מעצר. בית המשפט המחויז, כי "לאור אופי העבירות המוכיחות למשיב [לעורר] וחומרתן, אני רואה כל מקום לאפשר לו לשחות במעצר בבית הבahir, כי לאור אופי העבירות המוכיחות למשיב". עם זאת, החליט בית המשפט המחויז לדוחות את בקשת העורר לפתח חלונות התאזרחות "לשם התאזרחות או לשם טיפולות בשבתו", בקבועו כי בקשה זו תיבחן בהמשך, לאחר שיוכח כי העורר והפקידים עליו עומדים בתנאי השחרור. על יסוד האמור, החליט בית משפט קמא כי העורר ימשיך לשחות בחלופה הכלולת מעצר בית מלא בבית אימו במושב "רוויה", תחת פיקוחם הצמוד של אימו ודודו, אשר יפקחו עליו, ביחד ולחוד, במשך 24 שעות ביממה.

צוין, כי ביום 07.02.2018, הורשע המבוקש, על פי הודהתו, בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום המתוון, והטייעונים לעונש נקבעו ליום 08.05.2018.

6. ביום 11.02.2018, הגיע העורר שני בקשות לעיון חוזר בהחלטתו של בית המשפט המחויז, שלא לאפשר לו לצאת ממקום מעצר הבית לטיפולות בבית הכנסת ולצריכי עבודה. ביום 14.02.2018, נעתר בית משפט קמא לבקשות העורר והתר לו לצאת ביום שבת לטיפולות בבית הכנסת, בין השעות: 08:00-11:00, בלבדיו דודו או מפקח אחר שאושר על ידי בית המשפט; וכן, התר לו לצאת לאזכרת אביו. בהמשך, הורה בית המשפט המחויז על עירית תסוקיר מעצר משלים בעניינו של העורר, אשר יבחן את בקשתו ליציאה לעבודה ולהתאזרחות.

7. ביום 27.02.2018, הוגש תסוקיר מבנן משלים בעניינו של העורר. העורר, אשר לא הצליח למצוא מקום עבודה מתאים, הציע לשירות המבחן חלופה של שהייה במכינה קדם צבאית, לאורך כל ימאות השבוע, מכינה אליה

מגיעים נערם בסיכון, משכבות שונות באוכלוסייה ובעיקר מרקע סוציאו-כלכלי מוחלש. לצורך בוחנת החלטה, נפגש שירות המבחן עם מר שלמה אוזיאלוס, המשמש כרב האזרחי של עמק המעיינות ומנהל את המכינה הקדם צבאית בישוב "משכיות" (להלן: ההחלטה המוצעת או המכינה הקדם צבאית). מר אוזיאלוס מסר, כי בשעות בהן הוא נמצא המכינה הוא עצמו יפקח על העורר, וכי בהעדתו ימצא העורר בפיקוחם של מדריכים שונים. בתסוקיר המעצר המשלימים ציין שירות המבחן, כי:

"למרות התרשםותנו לחיבור משלמה ומנכנוותו לסיע לעורר, נצין כי מכינות קדם צבאיות אינן משמשות כחלופות מעוצר. כמו כן, לא הוצגו בפנינו הסדרי פיקוח ומפקחים נוספים, אשר ערומים במצבו של העורר ויכולים לפקח עליו באופן רציף. בנוסף, כי במקום נמצא נוער בסיכון, המגיע לעיתים מרקע אלים והתמכרוות, ולא ברור האם הידעשה שהעורר הורשע בביצוע עבירותimin אין יכולה להסביר על תחושת הביטחון שלו ולהשוו אותו למצבו סיכון".

על יסוד האמור, נמנע שירות המבחן מלhalbילץ על שחרורו של העורר לחלופת המעצר המוצעת. בהמשך הבahir שירות המבחן, כי "אם יוצע מקום עבורה הכלול הסדרי ליווי ופיקוח, של מפקחים都市ים במצבו של העורר, ללא הימצאותו של קטניות, ניתן היה, להערכותנו, לשקל אפשרות שליחבו של העורר בו". אשר לשעות התאזרחות שהתקשו, נאמר בתסוקיר המשלימים, כי "ונוכח עמידתו של העורר בתנאים המגבילים עד כה, חוותית את ההליך הפלילי כמרთיע, להערכותנו ניתן לפתח לעורר מספר חלונות התאזרחות לצורך יצאה מביתו, בלבד ופיקוח".

8. ביום 2018.03.06, נשמעו טיעוני הצדדים ביחס לבקשת העורר לעזון חוזר בתנאי מעוצר. במסגרת הדיון בית המשפט המחוזי, אשר לא הסתפק באמור בתסוקיר המשלימים, בחן את הערכיבים המוצעים ואת ההחלטה המוצעת באופן בלתי אמצעי. לאחר זאת, דחה בית המשפט המחוזי את בקשת העורר לעזון חוזר בהחלטתו מיום 2018.01.08. שלא לשנות את מיקום חלופת המעצר לחילופת המוצעת, המכינה הקדם צבאית. בהחלטתו, ציין בית המשפט המחוזי כי חרף העובדה שהעורר הורשע בעבירה שאינה מצויה במדד הגובה של עבירות המין, עדין מדובר בעבירה חמורה, אשר מלמדת על מסוכנותו של העורר. בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע, כי "עצם העובדה כי המכינה נמצא נוער בסיכון, המגיע לעיתים מרקע אלים והתמכרוות, יש בה כדי לקבוע כי אין מדובר בחילופת המעצר [העורר], לאור העבירה בה הורשע". בהמשך, הבhir בית המשפט כאמור, כי "חרף העובדה כי בדיון לפני נשמעו בארכיות, הרב אחד המדריכים המכינה, לא מצאתי כי ניתן תשובה מספקות לעניין הפיקוח האמור על המבחן [העורר], ודאי לא לאור העבירה בה הורשע". עוד הטעים בית המשפט המחוזי, כי גם שתסוקרי שירות המבחן אינם מחיבים את בית המשפט מהמבחן [העורר]". עוד הטעים בית המשפט המחוזי, כי המבחן יתמקד על המבחן יתמקד נכבד הרי שמדובר בו שירות המבחן מביע את התנגדותו ל החלופת מעוצר מוצעת, מן הראי כי בית המשפט יתמן משקל נכבד לעמדתו. לאור האמור, נדחתה הבקשה לעזון מחדש בהחלטת המעצר, שעניינה העתקת מיקום מעוצר הבית בו שוהה העורר לחילופת המוצעת. אשר לבקשת העורר לצאת לעבודה, קבע בית המשפט המחוזי כי העורר לא יצא בפניו או בפני שירות המבחן כל מקום עבודה אפשרי. עם זאת, הבhir בית המשפט המחוזי, כי לאור האמור בתסוקיר שירות המבחן, "כל שיוצג מקום עבודה ראוי (לא הימצאות קטניות), ניתן יהיה לשקל בקשה ליציאה לעבודה בחו"ב". כמו כן, לאור המלצתו החיובית של שירות המבחן, נערר בית המשפט המחוזי לבקשת העורר לפיתוח חלונות התאזרחות מסוימים, בפיקוח המפקחים שאושרו.

הערר

9. בערר שלפני, טען העורר כי שגה בית משפט קמא כאשר דחה את בקשתו להעתיקת מקום חלופת מעצר הבית למכינה הקדם צבאית. לטענת העורר, שגה בית משפט קמא עת התעלם מכלול של נתונים וביניהם: נסיבותו האישיות, לרבות היותו בן יתום למשפחה ממצב סוציאו-כלכלי קשה; היותו צער ומים ללא הרשות קודמות; העובדה כי הוא שוהה בתנאים מוגבלים מאז חודש נובמבר 2017; העובדה כי הוא נמצא תחת צו פיקוח במסגרת שירות המבחן, ומשולב בטיפול ומעקב פסיכולוגי; והעובדה כי הוא הודה בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום והביע חרטה על מעשי. לפיכך, הוסיף וטען העורר, כי יש מקום בנסיבות אלה, כדי להצדיק עיון חזור בתנאי שחררו לחלופת המעצר, ושילובו בחלופה המוצעת, שיש בה "משמעות שיקום לעורר ושילובו בתעסוקה מתאימה". בהמשך, נטען על ידי העורר כי שגה בית המשפט המחויז עת קבע כי אין בפיקוח הקים, במסגרת החלופה המוצעת, כדי לאין את המ██וכנות הנשקפת הימנו. העורר הוסיף עוד, בהקשר זה, כי "הפנימיה מחייבת נערים עובי חזוק ללא אבחנה בין העבירות אותן ביצעו... המטרה העיקרית הניצבת בפני הגורמים האחראים בפניםיה הינה שיקומם של אותם נערים עובי חזוק, והשבתם לחברת כאזרחים נורמטיביים שומרין חזוק. על כן, השמת העורר בפניםיה זו יש בה להטיב הן לעורר עצמו, והן לainteres הציבורי בכללו". העורר הוסיף וטען, כי כפי שעולה מדבריו של מר אוזיאלוס, "זו לא פעם הראשונה שנקלטים במסגרת הפנימיה נערים שביצעו עבירות מין. על כן, מדובר בצוות המiomן ומושך להתמודד עם נערים מכל הקשת העברינוות, ללא נפקות לסוג העבירות". לבסוף, נטען על ידי העורר כי שגה בית משפט קמא עת קבע כי מכינות קדם צבאיות, אין יכולות לשמש, כלל, חלופת מעצר, שעה שמתקיימים בהן כל התנאים להבטחת פיקוח רציף והדוק על הנאים, אף קיימת אפשרות לשילובו של הנאים בטיפול ובתעסוקה. על יסוד האמור, גורס העורר כי יש לקבל את העורר, ולהורות על "העתיקת מקום חלופת מעצר הבית לפנימיה הקדם צבאיות ביישוב משליכות, ובכל תנאי שימצא לנכון על ידי כבוד בית המשפט הנכבד".

תגובה המשיבה

10. בדיון שנערך לפני, ביום 22.04.2018, טענה המשיבה באמצעות בא כוחה, עו"ד עדית פרג'ון, כי אין מקום להתיירב בקביעתו של בית משפט קמא, לפיה החלופה המוצעת אינה מתאימה. עוד נטען, כי בית המשפט המחויז לא הסתפק בהමצת שירות המבחן אלא בבחן את המפקחים ואת החלופה המוצעת בעצמו, וקבע, בהחלטה מנומקת ומפורטת, כי אין בחלופה זו כדי להגשים את מטרות המעצר במרקחה דנא. נטען בנוסף על ידי המשיבה, כי בשלב זה, אין עומדת לעורר חזקת החפות, ויש לתת את הדעת לעובדה כי המעשים לא הופסקו מיוםתו של העורר, דבר המצביע על כי נשקפת מן העורר מסוכנות, אשר לא ניתן לאינה באמצעות חלופת המעצר המוצעת. אשר לטענה כי מכינות קדם צבאיות הוכרו בעבר על ידי בית המשפט כחלופת מעצר ראויה, הבירה המשיבה כי "עמדתנו היא לא גורפת לגבי מכינות קדם צבאיות, יש נסיבות שאולי אפשרו העתרות למסגרת, עבירות של התפרצות וגנבה אין עבירות שdomot לעבירה כאן". על יסוד האמור, גורסת המשיבה, כי החלטתו של בית המשפט המחויז היא מאוזנת וראויה, ולפיכך יש לדחות את העורר.

דין והכרעה

11. לאחר שבחןתי את החומר שהונח לפני, והאזנתי בקשב רב לטיעוני הצדדים בדיון שהתקיים ביום 22.04.2018, הגיעתי לידי מסקנה כי דין העורר להידוחות.

מצוות החוקק היא, כי על בית המשפט להידרש לשאלה, ככלום ניתן להשיג את מטרת המעצר, "בדרכ של

שחרור בערובה ותנאי שחרור שפגיעתם בחירותו של הנאשם פחותה" (סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים). עוד יש להזכיר את ההלכה, לפיה היתכונתה של חלופת מעצר נעשית בדרך של בוחנה זו שלבית. תחילה, יש לבחון האם מתקימת מחלוקת מעצר העשויה, ברמה העקרונית, לאין את מסוכנותו של הנאשם. אם התשובה לכך היא שלילית, מסתיימים הדיון בנושא חלופת המעצר. ככל שהתשובה לשאלה האמורה היא חיובית, על בית המשפט לבחון את מידת התאמתן של חלופות מעצר קוונקרטיות, לנאים המסוים על נסיבותיו המייחדות (בש"פ 7829/16 דעוזש נ' מדינת ישראל (31.10.2016); בש"פ 5760/15 דעים נ' מדינת ישראל (3.9.2015); בש"פ 5109/15 ביטון נ' מדינת ישראל (30.7.2015)). טיב חלופת המעצר נגזרת, בין השאר, מוצמתן של הריאות לכואורה להוכחת אשמתו של הנאשם, וכן מעמדה ועוצמתה של עילת המעצר העומדת נגדו (בש"פ 726/16 אלחיק נ' מדינת ישראל (23.2.2016); בש"פ 6722/15 ניגם נ' מדינת ישראל (26.10.2015); בש"פ 13/13 מדינת ישראל נ' אביתר (10.10.2013)).

ובCHASE לעניינו. לעורר מি�וחסת עבירה חמורה של ביצוע מעשה מגונה בקטינה מתחת לגיל 16 ללא הסכמתה החופשית,គיכם אין עומדת לו חזקת החפות, לאחר שהודה והורשע במיותם לו. חרב העובדה שאין עסקין בעבירה המצוייה במדד הגבוה של עבירות המין, עדין אין להקל ראש בעבירה זו, אשר יש בה כדי ללמד על מסוכנותו של העורר. בנסיבות אלה, מקובלת עליי קביעתו של בית המשפט המחויז, כי לנוכח אופי העבירה בה הורשע העורר, לא ניתן לראות במיניה הקדם הצבאית, אלה מגיעים בעירם בסיכון, כמו גם נערים בעלי רקיון אלים והתמכרות, כחלופה ריאויה אשר יש בה כדי לענות על מטרות המעצר, תוך הבטחת שלום הציבור ובטחונו. אשר לטענת העורר, כי במקרים אחרים הכוו בבית המשפט במכינות קדם צבאות כחלופת מעצר ריאויה – הרי שהיא אינה מועילה לעורר. גם אם ניתן למצוא במקרים בהם הורו בבית המשפט על שחרורו של הנאשם כחלופת מעצר כגון מכינה קדם צבאית, אין בכך כדי ללמד על כי יש להתערב בהחלטתו של בית המשפט המחויז, לפיו נדחתה בקשה לשחררו כחלופה המוצעת, שכן כל מקרה לגופו ולנסיבותיו המייחדות. אוסיף עוד, כי ב מרבית המקרים אשר הועלו לפני, מדובר בנאים אשר יוכלו להם עבירות רכוש ואלימות, וכן הציגו בעניינם הסדרי פיקוח הדוקים ואף הוספו מפקחים פרט לראש המכינה. לא כך הוא הדבר בעניינו של העורר. ראשית, מדובר בעירוב בעניינו ביצוע עבירות מין בקטינה למטה מגיל 16, כאשר במכינה שווים נערים צעירים בעלי רקיון בעייתי. שנית, לא ניתן במקרה דנן תשובות מספקות לעניין הפיקוח הצמוד, הנדרש בעניינו של העורר.

לכך יש להוסיף את עמדתו שלילית של שירות המבחן, בגין חלופת המעצר שהוצע על ידי העורר. עמדה זו נבחנה על ידי בית משפט קמא, ואומצה על ידו, ולטעמי לא היה מקום, בנסיבות העניין, לסתות מהמליצה זו._CIDOU, בית המשפט אינו כובל להמלצות המופיעות בתסקרי שירות המבחן, ואולם כבר נקבע כי "סטיטה מהמלצת של שירות המבחן תעשה בהתאם לטעמים טוביים וכבדי משקל" (בש"פ 3523/10 מדינת ישראל נ' איזיב (3.5.2010)). כאמור, במקרה דנן לא עלה בידי העורר להציג טעמים מיוחדים וכבדי משקל המצדיקים סטייה מהמלצת שירות המבחן.

12. סוף דבר, ולאחר בוחנת המכול, הגעתו לידי מסקנה כי אין מקום להתערב בהחלטתו של בית משפט קמא, ולהורות על שחרורו של העורר לחלופת המעצר המוצעת במיניה הקדם צבאית.

13. לפיקר, הנני דוחה את העורר.

ניתנה היום, ח' באיר התשע"ח (23.4.2018).

